

No. 11. }

November 1883.

{ 9de Aargang.

Martin Luther og Katharina s. Bora.

Piccolo Paolo.

En Historie fra Alperne.

(Slutning.)

Himlen blev efterhaanden overtrukken og fik et truende Udseende, og Egnen blev, da vi kom høiere op, bestandig mere og mere vilde, saa jeg var meget taknemmelig for at have en Fører med; thi jeg indsaa, at det ikke vilde været mig muligt at finde Veie paa disse vilde somme Steder alene. Nu kom vi ind i en Klost, der slyngede sig saa meget, at jeg neppe kunde se et halvhundredde Alen foran mig; min Fører havde ikke talt i de sidste Minutter, og da jeg saa en næsten lodret Klippevæg lige for mig, vendte jeg mig om for at spørge, hvor vi skulde komme ud af Klostet; men — han var forspunden. Jeg raabte paa ham den ene Gang efter den anden, men fik intet Svar; ja jeg syntes endog saa i det Fjerne at høre en djævelsk, spottende Latter.

Nu var det mig klart, at jeg ikke havde taget fejl, men at det virkelig var Sturken, Marco Tadino, der greb denne Leilighed til at hægne sig paa mig. Jeg maatte nu selv søge at komme ud af denne skrækkelige Klost, da jeg ved at se i Veiret opdager, at et stort løst Klippestykke vælder ned imod mig. Ved at trodse enhver Hindring og fare frem, lykkedes det mig at redde mit Liv; thi Klippestykket faldt netop der, hvor jeg havde staaet, og jeg vedblev nu at ile fremad i Haab om at komme ud af Klostet; thi jeg blev aabenbart stræbt efter Livet. Atter rullede et Klippestykke dundrende ned tæt bag mig og paastyndte min Gang; men alle Veie, jeg kunde slaa ind paa, førte opad til de snedækkede Toppe, der ikke vare langt borte.

Imidlertid var jeg dog kommen ud paa en mere aaben Side af Bjerget; det var bitterlig koldt; men jeg kunde ikke længer bevæge mig saa hurtigt; thi jeg maatte anvende den yderste Forsigtighed for ikke at glide ned ad det glatte Græs, som dækkede Bjergets Side. Nu begyndte det desuden at sne; Flokkene faldt tættere og tættere og

dækkede snart Jorden, saa jeg efterhaanden traadte dybt i den; havde det før været vanskeligt at finde Veie, saa var det nu umuligt. I Haab om at komme til et Sted, hvorfra jeg kunde se ned i Dalen, begyndte jeg paa Lykke og Fromme at stige ned, men var ikke gaaet mange Skridt, før jeg saa mig selv staa lige ved Randen af en Afgrund paa mange hundrede Fod, og det var kun med Noie, at jeg arbejdede mig tilbage fra den.

Mine Hænder vare saa stive af Kulde, at jeg ikke kunde faa fat paa mit Uhr; men det forekom mig, at Ratten var ved at falde paa; at tilbringe denne paa Bjergets Side vilde være den visse Død, og hvis jeg standsede, vilde jeg blive uskicket til at bevæge mig igjen; jeg vedblev derfor at vandre langs Afgrunden, sølende mig for med min Afpestok. Sneen faldt tættere og tættere, saa jeg neppe kunde se 20 Fod foran mig; jeg mærkede, at jeg steg ned ad og maatte holde igjen med min Stok, og i næste Dieblis styrtede jeg om i en stor Snemasse, som jeg forgjæves søgte at arbejde mig ud af. Kræfterne svigtede mig, og jeg kunde ikke mere røre mig; der var ingen Mulighed at se til Frelse, og Dødens Angst greb mig, som jeg saa der ensom og forladt paa det vilde Bjerget, hjælpeløst henkastet i den Sne, der truede med at blive mit Liglagen.

Da kom jeg til at tænke paa Paolo's Moder, som vilde bede for mig hver eneste Dag. Nu sølte jeg, at jeg sværgte til det. Hun bad maasse for mig i dette Dieblis; Gud havde jo hørt hendes Bønner for Paolo, hvorfor da ikke ogsaa for mig? Haabet blussede atter op, og saa unyttigt, det kunde synes, samlede jeg alle mine Kræfter og raabte om Hjælp, saa høit jeg formaaede, og til min ubestribelige Glæde blev der svaret ikke langt fra mig. Jeg løstede Hovedet lidt og saa en Person med en stor Kurv paa sin Ryg, sølende sig frem med sin lange Afpestok; en hel Kvæghjord fulgte ham ned ad Bjerget, medens Hunden sørgede for at holde den borte fra Afgrunden. Sneen faldt saa tæt, at han ikke kunde se, hvor han gik,

og jeg var bange for, at han skulde falde i den Afgrund, jeg netop var undsluppen; men han og hans Hund lode til at være vel kjendte, og han kom lige hen imod mig, skjønt han derved udsatte sit Kvæg for den Fare at komme bort fra dets Bei og falde ud over Klipperne og styrte i Afgrunden.

"Jeg er en Englænder," sagde jeg, idet jeg bad ham hjælpe mig, "jeg skal lønne Dem for det"

"En Englænder! Jeg forlanger ingen Løn," og idet Samme rakte han sin Stok hen imod mig. "Hold fast paa den, saa skal jeg trække Dem op; men pas paa, at De ikke læner Dem tilbage og trækker baade Dem selv og mig i Døden." Som man kan tænke sig, gjorde jeg, hvad han sagde, og i næste Dieblit greb han min Haand og trak mig hen ved Siden af sig.

"Gud være lovet! Det er Dem, Signore!" udbrod han, da han saa mig rigtig. "Kjender De mig ikke? Jeg er Piccolo Paolo. Men der er ingen Tid til at standse, vi maa skynde os at komme ned, saa kan De bagefter fortælle mig, hvordan De er kommen i denne skrækelige Stilling."

Jeg vilde neppe kunne have kjendt Paolo, saa smul, kraftig og bredskuldret var han bleven. Der var imidlertid ingen Tid til at se paa ham; thi det gjaldt om at skynde sig; men ledet af en dygtig Fører gik det nu rask ned ad uden videre Uheld, medens Kvæget fulgte tæt efter — det vidste nok, det maatte holde sig til sin Herre, naar det ikke skulde gaa til Grunde — og den kloge Hund sluttede Troppen.

"Gjør mig den Ære at træde indenfor Signore!" sagde Paolo, da vi stode foran en liden Hytte. "Her er for Tiden mit Hjem; de Penge, De gav min Fader, satte os istand til at købe mere Kvæg, og vor Hjord er derfor bleven saa stor, at der ikke er tilstrækkelig Græsning for den i Dalen; men jeg maa drive den her op paa Bjerget. Min Fader er nu en velhavende Mand og har bygget et stort Hus istedetfor den Hytte, i hvilken De besøgte os." Derimod fortalte han mig ikke, hvad jeg senere hørte af hans

Fader, at det var hans Dygtighed og Flid, der havde hjulpet dem op.

Dagen efter gik Paolo med mig ned til sine Forældre, hvor jeg opholdt mig et Par Dage hos de venlige gamle Mennesker. Her erfarede jeg, at Marco Ladino midt i sine Bestræbelser for at løsne Klippestykker, der skulde knuse mig, selv var styrtet ned og havde slaaet sig ihjel. Det gjorde et rystende Indtryk paa mig, at Guds Dom saaledes havde ramt ham midt i hans Synd, og det bragte mig alvorlig til at betænke, om jeg da egentlig havde været saa meget bedre forberedt til saaledes pludselig at kaldes bort, og jeg takkede Gud inderlig, fordi han saa naadig havde bevaret mit Liv, saa jeg endnu kunde faa Tid til at vende mig til ham.

Da jeg denne Gang tog Afsted med mine Venner, ringeagtede jeg ikke Paolos's Moders Løfte om at ville bede for mig, og hvad der var hændet mig paa denne Reise, glemt jeg aldrig. Jeg havde lært, at man trods Rigdom, Styrke og Ungdomsmod dog kan blive saare hjælpeløs og forladt, naar man kun har sig selv at stole paa, og at Gud lige saa vel kunde bruge den lille fattige Savoyard til at hjælpe mig, som han i sin Tid havde brugt mig til at hjælpe ham. Det tænkte jeg ikke paa, da jeg traf ham hjælpeløs og ulykkelig paa Londons Gader.

Smaastrykker.

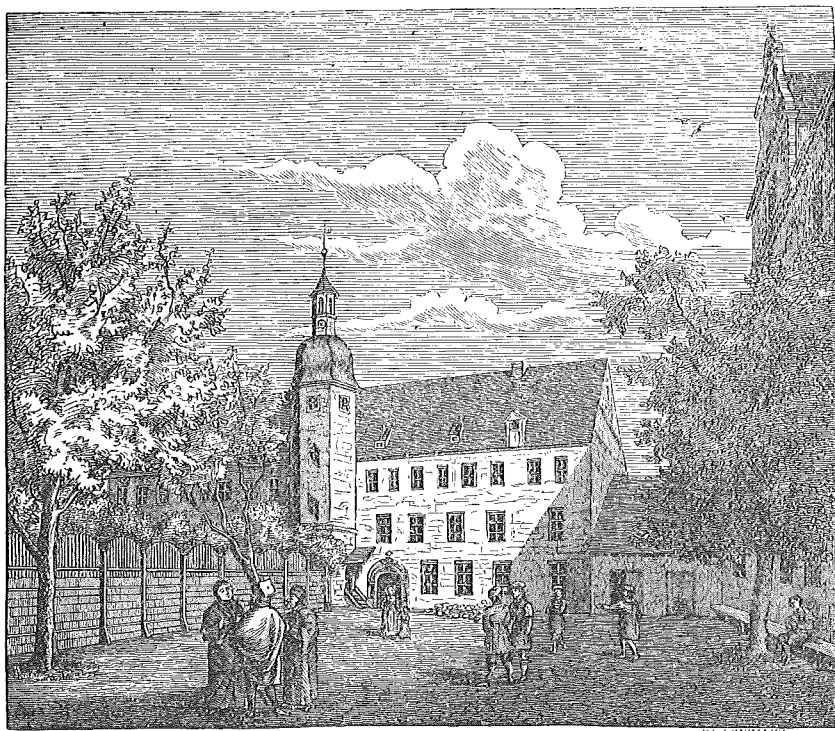
Den Slange allergiftigst er,
Som Mennesket i sit Hjerte bær.
Slangen ligger som et Lam,
Som var ei Giften i dens Kam;
Men er mod Slangen du lidt slem,
Strax saa springer Giften frem.

Dands og Driffelag
Er Djævelens Høitidsdag.

Sus og Dus
Jager mangan Mand fra Hus.

Hvis Lykken er dig god,
Da vogt dig vel; thi let det kunde hændes,
At dig besnærede en farlig Fiende,
Som hedder Overmod.

Augustinerklosteret i Wittenberg, Luthers Bopæl.

Paa Forsiden af Bladet finde I Billedet af Dr. Martin Luther og hans Hustru Katharina af Bora, med hvem han ægteskedes den 13de Juni 1525. Luther blev, som I vide det, født den 10de November 1483, og derfor fejre vi nu Føst til hans Minde, da det er 400 Aar, siden Gud lod dette sit udvalgte Nedsfab fødes. Katharina af Bora blev født den 29de Januar 1499 og var i 21 Aar hans troe Hustru og Medhjælp.

Paa nærværende Side se I det forrige Augustinerkloster i Wittenberg, der var deres Hjem og Bopæl i al denne Tid. Luther havde før sit Giftermaal boet der. Klosteret var bleven ophævet, og Munkene havde forladt det. I 1532 skænkede Kurfyrsten af Sachsen Luther denne Klosterbygning til Eiendom. Bygningen var stor,

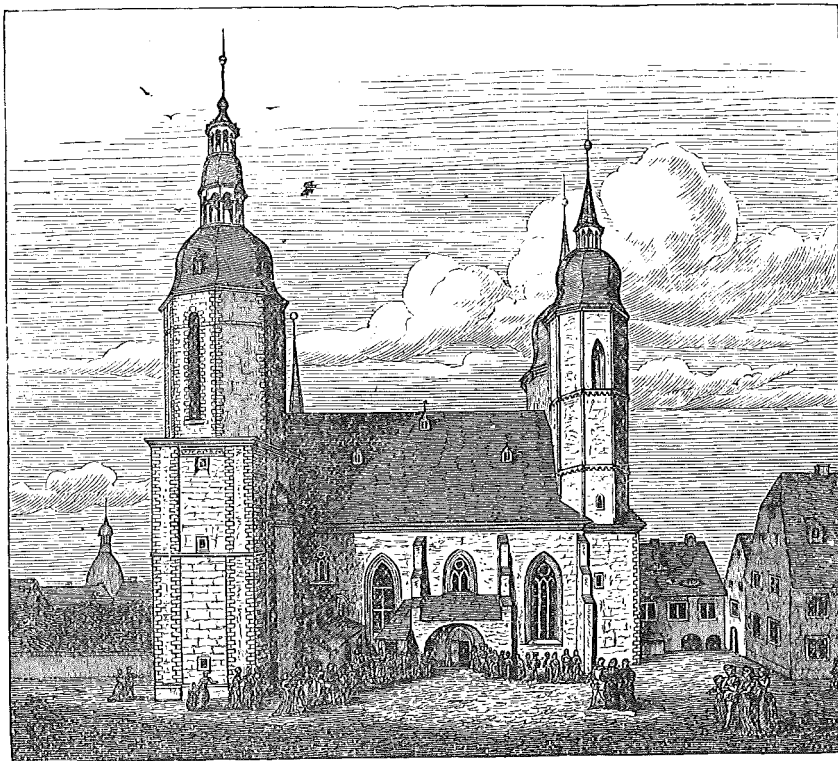
men kun for en Del indredet, og det kostede megen Møie at holde den istand. En stor Hæde hørte til den, der, vel tilset og dyrket, skaffede dem Grønsager til deres Bord.

Her i dette Hjem har saaledes dette store Guds Nedsfab tilbragt det Meste af sin vigtige Arbejdstid hermede. Her har han studeret og skrevet; her samlede om ham de mange troe Medarbejdere i hans store Gjerning. Fra dette Kloster, hvor tilførn arme Munkte i Overtro og Egenretskærdighed trælledede og tænkte ved egne Gjerninger og Dvælsker at bestaa for Gud, udgif det herlige Evangeliums Lys om Guds store Naade i Kristo til Frigjørelse, Fred og Glæde for saa mange behjæmrede Sjæle.

Her levede ogsaa Luther med sin fromme Hustru et lykkeligt Samliv i Herrens Frygt. Gud skænkede dem 6 Børn: Hans (Jo-

Kirken i Gisleben,

hvori Luther holdt sin sidste Prædiken.

hannes), Elisabeth, Magdalena, Martin, Paul og Margaretha. De førte dem fra den tidlige Alder til Herren, og det laa dem fremfor Alt paa Hjerte, at de maatte fra Barndommen af lære at føre sit Liv i Kristi sande Tro og blive salige. Luthers Brev til sin Søn Hans kjende I vistnok Alle. Elisabeth døde, da hun var liden, Magdalena, da hun var 14 Aar gammel. Den fromme, effselige Magdalenas Død gif dem især haardt tilherte. Men Luther sagde: "Jeg har sendt en Helgen til Himlen, ja en levende Helgen." Og han satte hende denne Gravskrift: "Her sover jeg, Lene, Dr. Luthers Datter, i Fred med alle Hellige i min lille Seng; da jeg var født i Synd, skulde jeg evig været for- tabt; men nu lever jeg og har det godt, Herre Kristus, forløst med dit Blod."

Alle Luthers Børn førte et gudfrygtigt Liv. Hans studerede Lovsyndighed, Martin Theologi, men var svag og døde tidlig, Paul Medicin og blev en anseet Læge. Margaretha blev gift med en Raadsherre v. Kühn- heim.

Luther døde i sin Fødeby Gisleben tidligt om Morgenen den 18de Februar 1546, noget over 62 Aar gammel. Han var da paa en Reise for at forlige Greverne af Mansfeld og opholdt sig i den Anledning næsten 3 Uger i denne sin Fødeby. Han holdt her sine 4 sidste Prædikener, den sidste den 15de Februar 1546 over Matth. 11, 25 ff. Vort Billede viser os Kirken, hvori denne Guds Mand frembar sit sidste kraftige Bidnesbyrd for Menigheden. Dagen forud havde han ordineret 2 Præster. Herrens

Nadvere nød han 2 Gange under dette sit Ophold i Gisleben. Endnu den 16de Februar skrev han nogle Betragtninger. Han var saaledes en meget kort Tid haardt syg. Da sagde han: "Jeg tror, jeg kommer til at blive her i Gisleben, hvor jeg er født og døbt." Han bad: "O min Fader i Himlen, Gud og vor Herres Jesu Kristi Fader, al Trostes Gud! Jeg takker dig, at du har arbejdet for mig din kjære Søn Jesus Kristus, paa hvem jeg tror, hvem jeg har prædiket og bekendt, hvem jeg har elsket og tilbedet, hvem den ondskabsfulde Pave og alle Ugudelige vanærer, forfølger og bespottes. Jeg bønfaller dig, o min Herre Jesus Kristus, modtag min arme Sjæl! O min himmelfædte Fader, om jeg skal forlade dette Lege og tages bort fra dette Liv, jeg er dog forvisset om, at jeg evigt skal bo hos dig, og at Ingen skal rive mig af dine Hænder." Mange Gange gjentog han: "Fader, i dine Hænder befaler jeg min Aand; thi du forløste mig, Herre, du fandt Gud!"

Hans Lig førtes til Wittenberg, hvor det antom og begravnes d. 22de Februar. Melancthon havde ved Universitetet opslaaet en Betsjendtgjørelse om Dødsbudskabet, der endte med disse Ord: "Al, Israels Bogh og dens Styrrer har forladt os; han, som i denne Verdens sidste Tid har varetaget Kirkens Vel, er gangen bort. Det var ikke menneskelig Skarpsindighed, som afdækkede Læren om Syndernes Forladelse og Troen paa Guds Søn; men det var Gud selv, som aabenbarede den ved denne Mand som Redskab. Vi have seet og kjendt, hvorledes den Helligaands Ophvning var skjænket ham. Lad os ymt bevare hans Minde! Lad os alvorligt elske den Lære, han forkyndte! Lad os være vise og holde os selv rede for de alvorlige Trængsler og de store Omvælinger, som kan ventes at følge paa hans Død! Og du, o Guds Søn, korsfæstet for os, men nu Immanuel, ophøiet i Evighed! jeg beder dig, styr du din ganske Kirke, ophold den og forsvær den! Amen!"

Til Luthers Minde.

I Wittenberg i Sachsenland
Der er en Grav tilskue;
Der hviler sig en from Guds Mand
Alt under Kirkebue;
Hvad her han hed, det ved Enhver,
Som har sin Gud og Bibel kjær;
Men hvad han heber nu hos Gud,
Skal Engle sjuunge for os ud,
Naar vi med ham forsamles.

Han luffed op den Bibelbog,
Som var saa fast forseglet;
Han saa, paa Herrens Syner klog,
Guds Herlighed i Speilet;
Han laante Biblen Folkets Maal,
Han trodsed Van og Staal og Baal;
Og hvad der stred mod Herrens Ord,
Det sank paa Baal, det sank i Jord;
Thi Herrens Ord har Kræfter.

Trods Lyst og Bold, trods Van og Baal
Gik Ordet vidt om Lande;
Det talte Folkets Tungemaal
Alt op til Nørrestrande;
Det løb ved Donaus K. Idesælb,
Det høit gjenslød fra Dovrejæld,
Ved Blotshjerg og ved Hefla klang
Det listigt sødt i Kirkesang;
Da var det Lyst at leve.

Der han gif hjem, den fromme Mand,
Til Fader i det Høie,
Da sørged Kristne vidt om Land
Med Suf, med Graad i Die;
Han fulgtes til sit Hvilested
Af Læge og af Lærde med;
Ja mangan Ribber, gjæv og bold,
Med Lærer salvede sit Stjold;
Men Herrens Ord dem trøstede.

Grundtvig.

Howledes gjør Bedstefader?

Der levede engang en Moder, som selv havde nydt en god og kristelig Opdragelse, men som desværre senere i sit Ægteskab havde glemte Herren og Hans Ord. En Gang besøgte hun med sin femaarsgamle Søn sin Fader, som boede omtrent 2 Mile derfra. Efter Aftensmaaltidet samlede alle Husets Medlemmer sig om Husfaderen, medens denne læste et Kapitel i en gammel Bibel og derpaa bad til Gud i Himlen. Ligesaa den følgende Morgen. Dette gjorde Judentryk paa den fremmede lille Gut, og da han den følgende Dag kom hjem, spurgte han Moderen alvorlig og eftertænksom: "Mamma, hvorfor gjør ikke Pappa, ligesom Bedstefader gjorde?"

Uvillig over dette ubeleilige Spørgsmaal bød Moderen ham at gaa ud og lege med de andre Børn. Men en liden Stund efter kom han ind igjen og sagde: "Mamma, sig mig, hvorfor ikke Pappa gjør som Bedstefader gjorde!" og da Moderen atter vilde sende ham bort uden noget Svar, gjentog han for tredje Gang sit Spørgsmaal. For endelig at stille ham tilfreds sagde da Moderen: "Nu, hvorledes gjorde da Bedstefader?" — Forundret svarede Drengen: "Han læste jo i en stor Bibel, og saa bad han." — "Spørg Pappa selv, naar han kommer hjem," sagde Moderen.

Om Aftenen vilde Moderen lægge ham paa samme Tid som sædvanlig, men han vægrede sig. Han maatte endelig faa vente, indtil Pappa kom hjem, sagde han. Det blev sent, før Faderen kom. Men strax han traadte ind af Døren, løb den Lille ham imøde og spurgte: "Pappa, hvorfor gjør ikke du, som Bedstefader gjør?" — "Gaa tilsæns", sagde Faderen; "hvad gjør du saa længe oppe?"

Den følgende Morgen, da den Lille var staaet op, satte Moderen ham paa en Stol med Frokosten foran ham paa Bordet. Men han rørte den ikke. Han sad og saa traurig hen for sig. "Hvorfor spiser du ikke, Gutten min?" spurgte Moderen. Han gav intet

Svar, men sad ganske ubevægelig. "Hvad er det, som mangler dig?" gjentog Moderen. Da sagde han undselig: "Jeg vilde gjerne bede først, førend jeg spiser. Men Ingen vil jo hjælpe mig og bede med mig."

Det var for meget for Moderen. Hun kunde ikke længere holde sig, men gik ind i et andet Kammer for der at græde og bede til sin Barndoms Gud. Hun fortalte derpaa sin Mand, hvad der var forefaldt, og ogsaa han blev dybt grebet. De søgte fra nu af Frelseren og fandt Ham. Og siden hengik ingen Morgen eller Aften, uden at de mødte frem for Herren ved det huslige Altar med sin Tak og Bøn. Senere drog de til en anden By, hvor Faderen var Kirkejaeger til sin Død. Den Lille er nu en aldrende Mand og en af de dygtigste og frommeste Præster i Tydsland.

En deilig Drom.

Om Wilhelm, Landgreve af Hessen, fortæller Dr. Winkelmann i den Ligeprædiken, han holdt over ham, at han engang havde følgende Drom:

Kristus førte sine Udvalgte, iførte stjerne hvide Klæder, ind i sit Rige; men han, Tyrsten, fulgte noget i det Fjerne for at se paa og blev var, at han var nogen og blottet, og stammede sig meget derover. Jesus anstillede sig, som om han uden videre vilde gaa bort. Men Tyrsten raabte: "Ak, min Herre Jesu, staa stille! o, staa stille!" Derpaa sagde Kristus: "Den, som kommer til mig, vil jeg ingenlunde støde ud", tog han saa ved Haanden, førte ham med sig og iførte ogsaa ham et hvidt Klæde.

Det døde Hav, har man sagt, er dødt af den Grund, at det altid kun tager imod og aldrig giver Noget fra sig.

Der er to Klasser af Folk i Kirken; den ene Klasse bestaar af dem, som gjør det alvorlige Arbejde for den, den anden Klasse af dem, som sidde ved Dvænen og finde allehaande Feil.

Reformationssalme.

Mel. Af Høihebden oprunden er.
 O Kristenhed! i Nattens Stund,
 Der Sukket brast fra Hjertets Grund
 Og haardt du stred med Døden,
 Dig hørte Gud i Himlens Slot,
 Han saa, at Mørket ei var godt,
 Og frelste dig i Nøden;
 Hertig, hertig slutte Naanden
 Kirkegraaden,
 Gid vor Tunge
 Værdig kunde det udjunge!

Frem Luther stod, en Kjempe bold,
 Ham Gud gav Troens stærke Skjold
 Og Ordets Sværd det gjæve;
 Op slog han Helligdommens Bog,
 I Ledingsfærd mod Løgnen drog,
 Og Mørkets Staver bæve.
 Herren, Herren med ham strider,
 Matten liber,
 Dagen rinder,
 Bei til Himmerig du finder.

Os hvilte Herrens Læ paa,
 Og Lysets blide Straaler paa
 Til Norges trange Dale;
 Bunkundigt Folket gif med Taal,
 Men paa sit eget Tungemaal
 Det nu fornam Guds Tale.
 Cia! cia! Kirkens Hyrde
 Tog vor Byrde,
 Kalder, bringer
 Os til Gud paa Aandens Vinger.

Nu hjælpe Gud, som hjalp os hid,
 At vi fuldende Troens Strid
 I Luthers Fodspor glade!
 Hjælp Gud, i Lys og Løn vi maa
 Paa Sandheds Bei retsindig gaa
 Og aldrig den forlade!
 Velsign, velsign her din Kirke!
 Mægtigt virke
 Ordet klare,
 At tilsidst i Fred vi fare!
 Efter Landstad.

G a a d e.

1.
 Et Dyr, som findes i mangt et Hus.
 2.
 En Drik, som sjelden os giver en Mus.
 3.
 Et Sted, hvorfra en stor Mand drog ud.
 Alle Stavelser.
 Et Hav, hvor man sejler i Storm og Stud.
 G. M.

Oplosning

paa Gaaden i No. 9:

K a s, G a a s, B a a s, P a a s.

Rigtig opløst af L. H., Fish Creek, Wis.;
 G. A. D., Utica, Wis.; D. B. P., Union
 Prairie, Minn.; A. H. H., Utica, Wis.; D. N.
 C., Decorah, Iowa; G. L., Rossville, Iowa;
 H. S., Milwaukee, Wis.; P. J., Mariadahl,
 Kansas; J. N. J., Kindred, Dec.; B. J. J.,
 Zumbro, Minn.; C. E. S., Stoughton,
 Wis.; K. P. J., Venison, Minn.; J. J. B.,
 Black Hammer, Minn.; J. B. M., Polk Co.,
 Wis.; K. L., Oslo, Wis.; V. M. L., Forest
 City, Iowa; H. L. P., Black Hammer,
 Minn.; C. L. S., Zumbrota, Minn.; H. C.
 S., Newman Grove, Nebr.; D. A. D., Rol-
 ling Fork, Minn.; D. L. K., Stanwood,
 Wash. Ter.; C. H. H., Glasgow, Wis.

Børneblad

De Aargang.

Prisen er fremdeles 35 Cents pr. Expt.
 Bore Agenter, der tage Bladet i Pakker
 og selv holde Navneliste, tilstaa vi derimod
 for det dermed forbundne Arbejde og Udgifter
 følgende Reduktion:

Pakker paa 5—9 Expt. efter 30 Cts. pr. Expt.
 ——— 10—49 ——— 25 " ———
 ——— 50 og derover efter 20 " ———

Adresse: J. B. Fridh.

Dr. 8, La Crosse Wis.

Entered at the post office La Crosse,
 Wis., as second-class matter.

"Jædrl. og Emigr."s Trykkeri, La Crosse, Wis.